# הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן ס

ה יְרוּשַׁלְמִי ד' (פ"ב ה"א). ו תוֹסְפוֹת (יב. ד"ה לא לאחתי) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (ו. ד"ה אמנם).

ז בַּעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת (הל' ברכות פ"ו, הל' ר"ה) וְהָרֹא"ש בְּפֶרֶק (ב') [ג'] דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (סי' יא).

קְרִיאַת שְׁמַע (ד) עִם הַבְּרָכוֹת: ג [ה]סֵדֶר הַבְּרָכוֹת אֵינוֹ מְעַכֵּב, * שֶׁאִם הִקְדִּים (ה) שְׁנֵיָּה לָרִאשׁוֹנָה (ו) יָצָא יְדֵי חוֹבַת בְּרָכוֹת: ד * (ז) [ו]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין מִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה, * [ז]וְיֵשׁ אוֹמְרִים (ח) שֶׁצְּרִיכוֹת כַּוָּנָה (ט) * לָצֵאת בָּעֲשִׂיַּת

## בֵּאוּר הַלָּכָה

בְּלֹא בְּרָכוֹת. וְהוּא לְפָלָא, דַּהָלֹא אָפְלוּ לְדַעַת רַב הָאי הַסֵּדֶר אֵינוֹ מְעַכֵּב כְּלָל, וּמִכֵּיוָן שֶׁחָזַר אַחַר קְרִיאַת שְׁמַע הַבְּרָכוֹת יָצָא יְדֵי חוֹבַת קְרִיאַת שְׁמַע בְּתִקּוּנָהּ, עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וברכות). [ו]דְּוַדַּאי לוֹמַר דָּזֶה בְּלֹא קְרִיאַת שְׁמַע אִם הָיָה אָז בְּדִעְתּוֹ תֹּקֶף לְבָרֵךְ הַבְּרָכוֹת וְזֶה אֵירְעֵי בְּלֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ]. וְעוֹד הָלֹא הַבַּיִת יוֹסֵף (שם) סוֹבֵר דְּאָפְלוּ לְדַעַת רַב הָאי בְּיָחִיד יוֹצֵא, וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֵינוֹ מַחֲלִיק בְּדָבָרָיו. וְהָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהִתְפַּקַּחְתִּי בְּכָאן (סק"ד) בְּשֵׁם הַגְּרִ"א. **וּלְפִי זֶה אִפְלוּ אִם קָרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּתוֹךְ שֵׁלֶשׁ שָׁעוֹת וְהַבְּרָכוֹת הוּא מִבָּרֵךְ אַחַר שֵׁלֶשׁ שָׁעוֹת, אִפְלוּ הָכִי צָרִיךְ לִקְרוֹת עוֹד הַפַּעַם קְרִיאַת שְׁמַע,** כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא הַגְּרִ"א דָּבָר זֶה מִן הַיְרוּשַׁלְמִי עַיֵּן שָׁם, דְּלֹא כְּהַפְּרִי מְגַדִּים בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן א':

**ג * שֶׁאִם הִקְדִּים וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן ו' בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ וְאִם בֵּרַךְ וְכוּ', דְּלֹא מִיבָּעֵי לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁפָּסַק בְּסָעִיף ב' דִּבְרָכוֹת אֵין מְעַכְּבוֹת לִקְרִיאַת שְׁמַע דְּלֹא כְּרַב הָאי (הר"ד בר"ש פ"א ה"ו: ד"ה ושמע מינה) בְּוַדַּאי אֵין מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וברכות), וַאֲפִלּוּ לְדַעַת רַב הָאי שֶׁסּוֹבֵר דִּבְרָכוֹת מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ הַיְינוּ דַּוְקָא בְּצִבּוּר וְלֹא בְּיָחִיד, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (שם). וְאַף שֶׁהַבַּ"ח (ס"ב) וְהַפְּרִישָׁה (סק"ד ובדרישה סק"א) פָּלְיגִי עַל הַבַּיִת יוֹסֵף בְּדַעַת הַשּׁוּר בְּדִבְרֵי רַב הָאי וְסוֹבְרִים דְּשָׁוֶה יָחִיד לְצִבּוּר, אֲבָל כְּבָר הִסְכִּים הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (ד"ה ורב האי) וְהַלְּחֶם חֲמֻדּוֹת (מעדני יו"ט פ"ב סי' א אות ג) וְהַשַּׁ"ך (סק"א) וְהַגְּרִ"א (ס"ב) כְּפְרוּשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף. וְעַיֵּן בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב בְּסָעִיף קָטָן א':

**ד * יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין מִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה. בֵּין אִם הוּא עוֹשֶׂה בְּצִבּוּר וְאֵין מְתַכְּוְנִין לָצֵאת בָּהּ יְדֵי חוֹבָה, וּבֵין אִם שָׁמַע מֵאַחַר כְּגוֹן מְגִלָּה וְשׁוֹפָר וְלֹא הִתְכַּוְּנוּ בְּהַשְׁמִיעָה לָצֵאת בָּהּ יְדֵי חוֹבַת הַמִּצְוָה.** בֵּית יוֹסֵף רי"ג (ד"ה ומ"ש רבינו) וְרי"ט (ד"ה ומ"ש ופירש). **וְהוּא הַדִּין בְּכָל מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּאֲמִירָה, כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּדַבָּר שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא אֲמִירָה לְכוֹלֵי עָלְמָא צְרִיכָה כַּוָּנָה.** בֵּית יוֹסֵף תקפ"ט (ד"ה וצריך שיכוון). **וְהָנֵי מִילֵּי שֶׁמְּכַוְּנִין לְקַבָּלָה זוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רַק שֶׁאֵין מְכַוְּנִין לָצֵאת בָּהּ יְדֵי הַמִּצְוָה,** כְּגוֹן בְּצִבּוּר תְּקִיעוֹת שֶׁתּוֹקֵעַ לְשׁוֹפָר אוֹ לְהִתְלַמֵּד וְכַדּוֹמֶה בְּשֶׁאֵר הַמִּצְוֹת, **אֲבָל אִם הוּא מִתְעַסֵּק בְּקַבָּלָה וּמְמַלֵּא עָלֶה הַמִּצְוָה בְּיָדוֹ, כְּגוֹן שֶׁנּוֹתֵן בְּשׁוֹפָר וְעָלָה תְּקִיעָה בְּיָדוֹ וְכֵן אִם נָוָה בְּשֶׁאֵר הַמִּצְוֹת, לְכוֹלֵי עָלְמָא לֹא יָצָא.** רַמַּ"ן בְּמִלְחָמוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (ז. ד"ה אמר הכותב) וְשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת בְּרָכוֹת י"ג עַמּוּד א' (ד"ה גמ' בקורא). וּכְהָאי גַּוְנָא מוּכָח מִתַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ו. ד"ה היה קורא) בְּמַה שֶׁכָּתַב בְּצִבּוּר קוֹרֵא לְהַגִּיהַּ, עַיֵּן שָׁם. **וְדַע עוֹד דְּדַוְקָא אִם הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא חַיָּב עַדַיִן בְּמִצְוָה זוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, אֲבָל אִם הוּא סָבוּר שֶׁהוּא פָּטוּר מִמֶּנָּה, כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁאַל לוֹלֵב בְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּסֻכּוֹת וְקָסָבַר שֶׁהוּא עֶרֶב שַׁבָּת, אוֹ שֶׁקָּסָבַר שֶׁלּוֹלֵב זֶה פָּסוּל הוּא, לְכוֹלֵי עָלְמָא לֹא יָצָא.** וּרְאָיָה מִמַּה שֶׁכָּתַב בְּסִימָן תע"ה סָעִיף ד' דְּאִם הָיָה סָבוּר שֶׁהוּא חֹל אוֹ שֶׁאֵין זוֹ מִצָּה לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וַהֲרֵי בְּמִידֵי דְּאֵכִילָה, שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין כְּמִתְכַּוְּנִין דְּמֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם שָׁם (ס"ק יד), וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא יָצָא. וְאֵין לוֹמַר דְּאַף עַל פִּי כֵן יֵשׁ לְדַחוֹת דְּשָׁם הוּא לְפִי מַאי דְּפָסְקִינַן בְּלְכוֹלֵי עָלְמָא מִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה, וְרַק בְּעִנְיְנֵי אֲכִילָה מַחֲמַת הַהֶנְאָה שֶׁנֶּהֱנָה לֹא נוֹכַל לְבַטֵּל עֲשִׂיָּתוֹ כְּאִלּוּ לֹא עָשָׂה וְנַחְשֹׁב הַדָּבָר כְּאִלּוּ מִתְכַּוֵּן, וְעַל כֵּן אָמְרִינַן דְּאִם לֹא יָדַע שֶׁהַיּוֹם פָּסַח לֹא נוֹכַל לוֹמַר עָלָיו כְּאִלּוּ הִתְכַּוֵּן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם נֶאֱמַר דְּמִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה בְּשׁוּם פַּעַם גַּם בְּכָהֵאי גַּוְנָא יָצָא, דְּהָלֹא בְּרֵ"ן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (ד: ד"ה גרסינן) מֵבִיא רְאָיָה לְדִין זֶה דְּאִי לָאו הָכִי לְמָה לֵיהּ לַאֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל לְמִנְקַט בְּפֻאוּהּ דְּפָרִיסִים, לֵאַשְׁמְעִינַן יוֹתֵר רְבוּתֵיהּ דַּאֲפִלּוּ בְּחַד מֵהֲנֵי גְּוָנֵי יָצָא, וְאִם כֵּן עֲדַיִן תִּקְשֵׁי לְפִי מַה דְּאָמַר רָבָא שָׁם (כח.) וְאת אוֹמֶרֶת וְכוּ' דְּקָסָבַר מִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה, אֶלָּא דַּאֲפִלּוּ אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה לֹא יָצָא. וְצָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל עַל הָרֹב בַּעַל הַלְּבוּשׁ שָׁם (סי' תעה ס"ד) דְּמַפְיק שָׁם טַעַם לְדִין זֶה דְּמִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה. וּכְמִתְבָּאֵר בְּסִימָן תקפ"ט (שם):

*** וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצְּרִיכוֹת כַּוָּנָה. פֵּרוּשׁ מִן הַתּוֹרָה,** כֵּן כָּתַב הָרַשְׁבָּ"ם לְהַדְיָא בְּסָפְחִים דַּף קי"ד עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל (אַף עַל גַּב) [מַצָּה], וְכֵן מַשְׁמַע פְּשִׁיטָה דְּסוּגְיָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף כ"ח עַמּוּד ב' בְּגֵמָרָא אֲבָל 'זִכָּרוֹן תְּרוּעָה' כְּתִיב (ויקרא כג כד) וְכוּ', מַשְׁמַע דְּפִלּוּגְתַּיְהוּ בְּדַאוֹרַיְיתָא, וְכֵן כָּתַב הַלְּבוּשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּהַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג) שֶׁסִּפְפֵק בָּזֶה. **וְדַע דְּכָל זֶה הוּא בִּשְׁאָרֵי הַמִּצְוֹת, אֲבָל מִצְוָה הַתְּלוּיָה בַּאֲכִילָה כְּגוֹן מַצָּה בְּפֶסַח וְהוּא הַדִּין אֲכִילַת כַּזַּיִת בְּשַׁבָּה בְּלֵילָה רִאשׁוֹנָה, דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ** לְקַמָּן בְּסִימָן תע"ה סָעִיף ד' **דְּיָצָא בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ אִם לֹא כִּוֵּן,** וְהַפ"ח מַחְמִיר שָׁם (ס"ח) **גַּם בָּזֶה,** עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּכ"ח (ס"ח) **וּבִקְרִי מְגַדִּים** בְּסִימָן ח' וּבְסִימָן תרכ"ה (ב"ח ס"א ופמ"ג א"א ריש הסי') **דְּמִשְׁמַע מִדְּבָרֵיהֶם דְּמִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה בְּהֶם לְעִיכּוּבָא כְּמוֹ בְּשֹׁאָר הַמִּצְוֹת, וּלְפִי זֶה אִם קָרְאוּהוּ לְתוֹרָה וְלוֹקֶה טַלִּיתוֹ אוֹ טַלִּית הַקָּהָל לַעֲלוֹת לַמִּנְיָן שָׁאז זְמַן בָּהוּל, וּמִתְּחִלָּה אֵינוֹ מְכַוֵּן אֵז בִּלְבִישָׁתוֹ לְקַיֵּם הַמִּצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל צִיצִית, מְמֵילָא עוֹבֵר בָּזֶה עַל הַמִּצְוֹת עֲשֵׂה, אִם לֹא בְּשֶׁמְּכַוֵּן לְשֵׁם מִצְוָה זֶה יוּכַל לְבָרֵךְ גַּם כֵּן, וְהָעוֹלָם אֵינָם נִזְהָרִין בָּזֶה, וְאוּלַי שֶׁטִּעְמָם דְּכֵיוָן שֶׁאֵין רוֹצֶה לִלְבֹּשׁ אֵז אֶת הַטַּלִּית וְאֵינוֹ לוֹבְשׁוֹ אֶלָּא מִפְּנֵי כְּבוֹד הַתּוֹרָה לְשָׁעָה קַלָּה אֵין זֶה לְבִישָׁה הַמְחַיֶּבְתּוֹ בְּצִיצִית,** דּוֹמְיָא דְּמִי שֶׁלּוֹבֵשׁ לְהַרְאוֹת לְקוֹנֵהוּ מִדָּתוֹ שֶׁפָּטוּר אֵז מִצִּיצִית. **וְעַצָּה הֵיעוּצָה לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשְּׁאָרֵי אַבְרָהָם** (שער י' ס"ח) הַבַּאתִי אֶת דְּבָרָיו לְעֵיל בְּסִימָן י"ד סָעִיף ג' בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שאלה), עַיֵּן שָׁם:

*** לָצֵאת.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן ט' בְּמַה שֶּׁכָּתַב דְּהַמְכַוֵּן לְהוֹצִיא לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. **וְאַף עַל פִּי כֵן נִרְאֶה לִי דְּאִם לֹא אָכַל כְּדֵי שְׁבִיעָה דְּאֵז חִיּוּב בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שָׁלוּ הוּא מִדְּרַבָּנָן, אֲפִלּוּ אִם כִּוֵּן לִסְמֹךְ בְּדִיעֲבַד עַל דַּעַת הָרַדַּ"ז** (סי' לה) שֶׁכְּפִי מַה שֶּׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ח' אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה לָצֵאת וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר **וּלְבָרֵךְ,** וְאַף דְּהַשּׁ"ך (סי' תפט סק"ז) כָּתַב דְּזֶה הֵנִי כְּמְכַוֵּן שֶׁלֹּא לָצֵאת וְהֵבִיא הָרֹא"ש מִדִּבְרֵי הָרִא"ש שֶׁבְּראש הַשָּׁנָה (פסחים פ"י סי' לו), תְּמוּהַּ, דְּהָרֹא"ש וְהָרִי"ף (שם כו:) לְשִׁיטָתַיְיהוּ דְּסָבְרִי לְהוּ בְּעָלְמָא מִצְוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא"ש בְּראש הַשָּׁנָה (פ"ג סי' יא), אֲבָל לְמַאן דְּסָבִירָא לֵיהּ מִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה אֵיכָא הָכִי נַמִּי דְּיָצָא כְּמוֹ תוֹקֵעַ לְהִתְלַמֵּד, וּכְלָאו הָכִי רְאִיָּתוֹ צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ עָלָיו הַיָּד אֶפְרַיִם וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (שם ס"ק יב), עַיֵּן שָׁם. **וּלְכַתְּחִלָּה מִי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו חִיּוּב בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְרוֹצֶה לְבָרֵךְ עִם קַטָּנִים לְחַנְּכָם, יִתְנַהֵג בְּאֶחָד מִשְּׁתַּיִם, אוֹ שֶׁיְּכַוְּנוּ לָצֵאת בָּזֶה גַּם כֵּן עֲבוּר עַצְמָן, וְיוֹצֵא בָּזֶה** כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּרוּרָה בְּסִימָן הַסְּמוּךְ לָזֶה בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי פ"א ה"ה: **ג (ו)** הַגְּרִ"א וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"א): **(ז)** הַגְּרִ"א בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ה): **(ח)** לְבוּשׁ: **ד (ו)** פְּרִישָׁה (סק"ד) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"א): **(ז)** מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן נ"ט סָעִיף קָטָן א', וּבְרָכוֹת י"ב עַמּוּד א': **(ח)** אֲלִיָּה (זוּטָא) [רַבָּה] בְּסִימָן תקפ"ט (סק"ח):

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ג) אַף עַל גַּב דְּאֵינָן מְעַכְּבוֹת לִקְרִיאַת שְׁמַע וְיוֹצֵא יְדֵי חוֹבַת קְרִיאַת שְׁמַע אַף אִם לֹא בְּדֶרֶךְ כְּלָל, מִכָּל מָקוֹם יְדֵי חוֹבַת בְּרָכוֹת לֹא יָצָא, וְיָכוֹל לְבָרֵךְ בְּלֹא קְרִיאַת שְׁמַע, כִּי לֹא נִתְקְנוּ דַּוְקָא עַל קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁאֵין מְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ: **(ד) עִם הַבְּרָכוֹת.** (ז) כְּדֵי לַעֲמוֹד בְּתְפִלָּה מִתּוֹךְ דִּבְרֵי תוֹרָה, (ה) וּקְרִיאַת שְׁמַע זוֹ נֶחְשֶׁבֶת כְּקוֹרֵא בַּתּוֹרָה: **ג (ה) שְׁנֵיָּה לָרִאשׁוֹנָה.** וְהוּא הַדִּין (ו) אִם אָמַר בְּרָכָה אַחַת וּשְׁנֵיָּה לֹא בֵּרַךְ כְּלָל, יוֹצֵא מִיהָא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּהַהִיא שֶׁבֵּרַךְ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שאם הקדים): **ד (ז) יֵשׁ אוֹמְרִים.** דַּע דִּלְפִי הַמִּתְבָּאֵר מִן הַפּוֹסְקִים שְׁנֵי כַּוָּנוֹת יֵשׁ לְמִצְוָה, אַחַת כַּוָּנַת הַלֵּב לְמַצְוָה עַצְמָהּ, וְשֵׁנִית כַּוָּנָה לָצֵאת בָּהּ, דְּהַיְינוּ שֶׁיְּכַוֵּן לְקַיֵּם בָּזֶה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּ"ח בְּסִימָן ח' (ס"ז). וְכַוָּנַת הַמִּצְוָה שֶׁנִּזְכָּר בָּזֶה הַפָּעִיף, אֵין תְּלוּי כְּלָל בְּכַוָּנַת הַלֵּב לְמִצְוָה עַצְמָהּ שֶׁיְּכַוֵּן בְּלִבּוֹ לְמָה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִפִּיו וְאַל יְהַרְהֵר בְּלִבּוֹ לְדָבָר אַחֵר, כְּגוֹן בְּקְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן וְקִדּוּשׁ וְכַדּוֹמֶה, דְּזֶה לְכַלִּי עָלְמָא לְהַתְחִלָּה מִצְוָה שֶׁיְּכַוֵּן בְּלִבּוֹ, וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא כִּוֵּן יָצָא, לְבַד מִפְּסוּק רִאשׁוֹן שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכַּת אָבוֹת שֶׁל תְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר לְקַמָּן (ס"ה וסי' קא ס"א), רַק שֶׁמְּחַלְּקִים בְּעִנְיַן אִם חַיָּב לְכַוֵּן קֹדֶם שֶׁמַּתְחִיל הַמִּצְוָה לָצֵאת בַּעֲשִׂיַּת אוֹתָהּ הַמִּצְוָה. וּלְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר כַּלֵּי עָלְמָא מוֹדִים דְּצָרִיךְ כַּוָּנָה, כְּדְאִיתָא בְּנְדָרִים (סב.) 'רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן צָדוֹק אוֹמֵר עֲשֵׂה דְּבָרִים לְשֵׁם פְּעֻלָּם', וְנֶאֱמַר (ישעיה כט יג) 'וַתְּהִי יִרְאָתָם אוֹתִי מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה', וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרִ"א עַל הָא דְּאִיתָא בְּסִימָן ח' (ס"ח) עַיֵּן שָׁם: **(ח) שֶׁצְּרִיכוֹת כַּוָּנָה.** וְאִם לֹא כִּוֵּן לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּעֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה, לֹא יָצָא מִן הַתּוֹרָה, וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלַעֲשׂוֹתָהּ. וַאֲפִלּוּ אִם סָפֵק לוֹ אִם כִּוֵּן, אִם הוּא מִצְוָה דְּאוֹרַיְיתָא סָפְקָא לַחֲמִרָא, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן תקפ"ט (א"א סק"ה) עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה לִי דְּלֹא יְבָרֵךְ אָז עַל הַמִּצְוָה, דְּבִלְאו הָכִי יֵשׁ כַּמָּה דֵּעוֹת בְּעִנְיַן הַבְּרָכָה אֲפִלּוּ אִם וַדַּאי לֹא כִּוֵּן בְּרִאשׁוֹנָה: **(ט) לָצֵאת.** לְפִיכָךְ הַתּוֹקֵעַ לְהִתְלַמֵּד אוֹ הַמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עִם קְטַנִּים לְחַנְּכָם בְּמִצְוֹת וְהוּא הָיָה גַּם כֵּן חַיָּב בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, וְשָׁכַח אָז לְהִתְכַּוֵּן לָצֵאת בָּהּ גַּם כֵּן עֲבוּר עַצְמוֹ, וְכֵן כִּי הַאי גַּוְנָא בְּכָל הַמִּצְוֹת שֶׁעֲשָׂאָם לְשׁוּם אֵיזֶה עִנְיָן, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְעַיֵּן בְּטַ"ז בְּסִימָן תפ"ט (סק"ז) שֶׁמּוּכָח מִדְּבָרָיו דְּהַמְכַוֵּן לְהוֹצִיא בָּהֶם הַבָּנָה כְּמוֹ בְּשֹׁאָר הַמִּצְוֹת, וּלְפִי זֶה אִם קָרְאוּהוּ לְתוֹרָה וְלוֹקֵחַ לְשֵׁם מִצְוָה זֶה יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְכֵן מִי שֶׁהוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְרוֹאֶה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהִתְפַּלֵּל וְרוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל עִמּוֹ, יָכוֹל לְכַוֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר אֵיזֶה דָּבָר שֶׁהוּא חוֹבָה עָלָיו לְהִתְפַּלֵּל, כְּגוֹן בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וְכוּ' וְיוֹצֵא בָּזֶה יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר קְדוּשָׁה וְכוּ' יָכוֹל לְכַוֵּן לְהוֹצִיא בָּזֶה יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְכֵן בְּכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

## שַׁעַר הָאֲיוּן

*Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר*
*Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah*

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** ובשו"ע הרב (סי' תפט ס"ד) מבואר שלמ"ד מצוות א"צ כוונה יצא כל שלא היתה לו כוונה בפירוש שלא לצאת י"ח.

# הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן ס סא

## סא דִּין כַּמָּה צָרִיךְ לְדַקְדֵּק וּלְכַוֵּן בִּקְרִיאַת שְׁמַע. וּבוֹ כ"ו סְעִיפִים:

**א** א יִקְרָא קְרִיאַת (א) שְׁמַע (פ) [א] (ב) בְּכַוָּנָה, (ג) בְּאֵימָה, בְּיִרְאָה, (ד) בְּרְתֵת וָזִיעַ: **ב** ב אֲשֶׁר אָנכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׳ הַיְנוּ לוֹמַר בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים, וְלֹא כְּמִי שֶׁכְּבָר שָׁמַע אוֹתוֹ הַרְבֵּה פְּעָמִים שָׁאֵינוֹ

א טור ורב עמרם.

ב [ב] ויקרא רבה (כו ו) פסקא (בחדש השלישי) [שור או כשבו].

ח רמב"ם פרק ב' מהלכות קריאת שמע (ה"א) וקרבי מאיר שם בדף י"ב (ע"ב).

### בַּאֵר הַיטֵב

רִיבּוּי זֶה בָּאוּמְרוֹ 'בְּאַהֲבָה', לְאַפּוֹקֵי בְּאוֹתוֹ פַּעַם שֶׁלֹּא הָיְתָה בְּאַהֲבָה, עַיֵּן שָׁם. וְקָדַם קְרִיאַת שְׁמַע יְכַוֵּן לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. מִי שֶׁהָיָה מְכַוֵּן בִּבְרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע וּמָצָא עַצְמוֹ בְּהֵיכַל הַגָּדוֹל, וְנִסְתַּפֵּק לוֹ אִי קַאֵי בְּשָׁם קְדֻשַּׁךְ הַגָּדוֹל בְּטָחְנוּ שֶׁאֲהֵכַת עוֹלָם, אוֹ בְּהַגְבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא שֶׁבֵּרַכְתָּ יוֹצֵר אוֹר, חוֹזֵר לְבָרְכָה רִאשׁוֹנָה. פְּרִי הָאָרֶץ (ח"א) חֵלֶק אַרְז חַיִּים סִימָן ג'. אֲבָל בְּחִשּׁוּבַת גַּפְנִּי וְרִמּוֹנִים חֵלֶק אַרְז חַיִּים סִימָן כְּלָל א' סִימָן י"א פְּסָק שֶׁאֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרְכָה רִאשׁוֹנָה, דְּפְסַק בְּרָכוֹת לְהֵקֶל. וּמִהֵיוֹת טוֹב יַחֲזוֹר לִרְאשׁ בְּרָכָה שְׁנִיָּה, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן פְּסַק הַיַּד אַהֲרֹן (הנה"ט) עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ס"ז (ס"ה): **ד** (ג) וְכֵן הַלָּכָה. וְדוֹקָא בְּמִצְוָה דְּאוֹרַיְתָא, אֲבָל מִצְוָה דְּרַבָּנָן אֵין צָרִיךְ כַּוָּנָה. רַדַּ"ז (סי' אלף צד, ע"י"ש ותי' סי' לז) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ג): **ה** ראשון. אַף עַל גַּב דְּבִטְעִיף ד' פְּסַק דְּמִצְוֹת בְּצִי כַּוָּנָה, הַיְנוּ שֶׁיְכַוֵּן לְצֵאת, אֲבָל כַּוָּנַת הַלֵּב שֶׁיְּשִׁים עַל לִבּוֹ מַה שֶׁהוּא אוֹמֵר אֵין צָרִיךְ אֶלָּא בְּפִסּוּק רִאשׁוֹן. עַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם סִימָן ס"ג סְעִיף ד'. וְעַיֵּן בְּסָף מִשְׁנָה (פ"ב ה"א):

**א** (פ) בְּכַוָּנָה. תּוֹסֶפוֹת בְּסוֹף פֶּרֶק קַמָּא (יב: ד"ה בקשו) כָּתְבוּ, דְּבִירוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ח) אָמְרוּ דְּאוֹתָם שֶׁל פָּרָשִׁיוֹת שֶׁתִּקְּנוּ בִּקְרִיאַת שְׁמַע לְפִי שֶׁכָּתוּב עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְכַוֵּן בֶּאֱמִירַת קְרִיאַת שְׁמַע אִם עָבַר עַל אַחַת מֵהֶם. ב"ה: אֱלֹהֵינוּ' יְקַבֵּל דִּבּוּר 'אָנכִי ה' אֱלֹהֶיךָ'. 'ה' אֶחָד' דִּבּוּר 'לֹא יִהְיֶה לְךָ'. וּבְפָסוּק 'וְאָהַבְתָּ' יְקַבֵּל דִּבּוּר 'לֹא

### מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יְדֵי הַמִּצְוָה, יָצָא: (י) וְכֵן הַלָּכָה. כָּתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (סק"ג) בְּשֵׁם הָרַדְבַּ"ז (סי' אלף צד ע"י"ש, ותי' סי' לד) דְּזֶה דַּוְקָא בְּמִצְוָה דְּאוֹרַיְתָא, אֲבָל בְּמִצְוָה דְּרַבָּנָן אֵין צָרִיךְ כַּוָּנָה. וּלְפִי זֶה כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁהֵם גַּם כֵּן דְּרַבָּנָן לְבַד מִבִּרְכַּת הַמָּזוֹן, אִם לֹא כְּגוֹן בָּהֶם לְצֵאת יָצָא בִּדִיעֲבַד, אַף מִבִּפְנִים מְקוֹמוֹת בְּשֶׁלְּחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע שֶׁהוּא חוֹלֵק עַל זֶה, וְכֵן מִבֵּאוּר הַגְּרָ"א בְּסִימָן תפ"ט (ס"ד) מַשְׁמַע גַּם כֵּן שֶׁאֵין לְחַלֵּק בֵּין מִצְוָה דְּאוֹרַיְתָא לְמִצְוָה דְּרַבָּנָן. וְדַע דִּכְתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסִימָן תפ"ט סָעִיף קָטָן ח' דְּאַף דְּהַשָּׁלְחָן עָרוּךְ פָּסַק לַהֲלָכָה דִּמְצוֹת צְרִיכוֹת כַּוָּנָה וְאִם כֵּן הֵיכָא שֶׁלֹּא כִּוֵּן בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה צָרִיךְ לַחֲזוֹר וְלַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה, אַף עַל פִּי כֵן לֹא יָבֹרַךְ עוֹד עֲלֶיהָ, שֶׁלְּמָעְנִין בְּרָכָה צָרִיךְ לָחוּשׁ לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין צָרִיךְ כַּוָּנָה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה וכן הלכה). וְדַע עוֹד דִּכְתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"א) בִּכְלָל ס"ח (ס"ט) דְּמַה דְּמַצְרִכִינַן לֵיהּ לַחֲזוֹר וְלַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה הַיְנוּ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לְתִלּוֹת שֶׁעַשְׂיָה הָרִאשׁוֹנָה לֹא הָיְתָה לְשֵׁם מִצְוָה, כְּגוֹן בְּתְּקִיעָה שֶׁהָיְתָה לְהִתְלַמֵּד, אוֹ בִּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהָיְתָה דֶּרֶךְ לִמּוּדוֹ וְכַדּוֹמֶה, אֲבָל אִם קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע כְּדַרְכּוֹ שֶׁאֵנוּ קוֹרִין בְּסֵדֶר תְּפִלָּה, וְכֵן שֶׁאָכַל מַצָּה אוֹ תָּקַע וְנָטַל לוּלָב, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא כִּוֵּן לָצֵאת יָצָא, שֶׁהֲרֵי מְשׁוּם זֶה עוֹשֶׂה כְּדֵי לָצֵאת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר הֵיכָא שֶׁמּוּכָח לְפִי הָעִנְיָן שֶׁעֲשִׂיָתוֹ הוּא כְּדֵי לָצֵאת, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא כִּוֵּן בְּפֵרוּשׁ יָצָא, אֲבָל בְּסִתָּמָא בְּוַדַּאי לֹא יָצָא כְּדַאִיתָא בְּתוֹסָפוֹת סַכָּה [דַּף ל"ט עַמּוּד א' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל עוֹבֵר, עַיֵּן שָׁם]. וְכָל זֶה לְעִנְיַן בְּדִיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה וַדַּאי צָרִיךְ לְזַהֵר לְכַוֵּן קֹדֶם כָּל מִצְוָה לָצֵאת יְדֵי חוֹבַת הַמִּצְוָה, וְכֵן הָעִתִּיקוּ כָּל הָאַחֲרוֹנִים בְּסִפְרֵיהֶם, עַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח"א) בִּכְלָל כ"א (ס"ד) וּבְדֶרֶךְ הַחַיִּים הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע (דיני ק"ש סכ"א) וּבְמַעֲשֶׂה רַב (הל' פסוקי דזמרה וק"ש סל"ז):

**ה** (יא) כַּוָּנָה זוֹ הָאֲמוּרָה כָּאן אֵינָהּ הַכַּוָּנָה הָאֲמוּרָה בְּסָעִיף ד', דְּשָׁם הִיא הַכַּוָּנָה לָצֵאת יְדֵי חוֹבַת מִצְוָה זֶה בְּעֵינָן לְכָל הַפָּרָשִׁיוֹת [כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָ"א בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (כח: ד"ה בקורא) וְשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת בִּבְרָכוֹת (יג. ד"ה גמ' בקורא)], מַה שֶּׁאֵין כֵּן כַּוָּנָה זוֹ הִיא לְהִתְבּוֹנֵן וְלָשׂוּם עַל לִבּוֹ מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר, וּלְכָךְ הִיא לְעִכּוּבָא רַק בְּפִסּוּק רִאשׁוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עִקָּר קַבָּלַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. (ט) [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ כַּוָּנָה לָצֵאת הוּא לְעִכּוּבָא רַק בְּפִסּוּק רִאשׁוֹן: (יב) [ב]אוֹ מַגִּיהַ. (י) וְהוּא שֶׁקּוֹרֵא כְּהִלְכָתָהּ:

**א** (א) שְׁמַע. הַיְנוּ (פ) כָּל קְרִיאַת שְׁמַע, דְּמַה שְּׁנִתְבָּאֵר בְּסוֹף סִימָן הַקּוֹדֵם הוּא רַק לְעִנְיַן דִּיעֲבַד: (ב) בְּכַוָּנָה. אֲלֵיהוּ רַבָּא (סק"א) הֲבִיא בְּשֵׁם הַכְּלָבּוֹ (סי' י') וְהוּא בִּירוּשַׁלְמִי סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דִּבְרָכוֹת (ה"ה), דִּבְקְרִיאַת שְׁמַע מַרְמָז 'בְּ'ד' אֱלֹהֵינוּ' מַרְמָז 'אָנכִי ד' אֱלֹהֶיךָ'. 'ד' אֶחָד' דִּבּוּר 'לֹא יִהְיֶה לְךָ'. וּבְפָסוּק 'וְאָהַבְתָּ' מַרְמָז דִּבּוּר 'לֹא תַשְׂא', דְּמַאן דְּרָחֵים לְמַלְכָּא לֹא מְשַׁבַּע בְּשְׁמֵיהּ לְשֶׁקֶר. וּבְפָסוּק 'וּכְתַבְתָּם' דִּבּוּר 'לֹא תַחְמֹד', דִּכְתִיב 'בָּתֶּיהָ' וְלֹא בַּיִת חֲבֵרָךְ. וּבְפָסוּק 'וְאָסַפְתָּ דְּגָנֶךָ' דִּבּוּר 'לֹא תִגְנֹב', דִּדְגָנָךְ וְלֹא תֹּאכַל דְּגָן חֲבֵרָךְ. וּבְפָסוּק 'וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה' דִּבּוּר 'לֹא תַרְצָח', דְּמַאן דְּקָטֵל יִתְקַטֵּיל. וּבְפָסוּק 'לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם' דִּבּוּר 'כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ'. וּבְפָסוּק 'וְלֹא תָתוּרוּ וְגוֹ' 'וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם' דִּבּוּר 'לֹא תִנְאָף'. וּבְפָסוּק 'לְמַעַן תִּזָּכְרוּ' וְגוֹ' דִּבּוּר 'זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת' שֶׁהוּא שָׁקוּל כְּכָל הַתּוֹרָה. וּבְפָסוּק 'אֲנִי ד' אֱלֹהֵיכֶם' דִּבּוּר 'לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר'. עַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְבּוֹנֵן בָּהֶם בְּעֵת אֲמִירַת קְרִיאַת שְׁמַע כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לַעֲבֹר עַל אַחַת מֵהֶן. (ג) בְּאֵימָה וְיִרְאָה. וְנִרְאֶה (ס) דְּאֵימָה וְיִרְאָה זוֹ הִיא בְּאֹפֶן זֶה שֶׁיְּכַוֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהוּא קוֹרֵא אֶת שְׁמַע לְקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם לְהִיוֹת נֶהֱרָג עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם הַמְיֻחָד, דְּזֶהוּ 'בְּכָל נַפְשְׁךָ' אֲפִלּוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ, וְעַל זֶה אָמַר הַכָּתוּב (תהלים מד כג) 'כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם', כִּי אִז בְּכַוָּנָה זוֹ יִקָּרְאֶנּוּ בְּאֵימָה וְיִרְאָה וּרְתֵת וָזִיעַ: (ד) בְּרְתֵת וָזִיעַ. כָּתַב הַטּוּר בְּשֵׁם רַב עַמְרָם לְשׁוֹן זֶה:

### שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] בְּכַוָּנָה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) כָּתַב שֶׁכְּוֹתֵר חָדָשׁ (עס.) מְפַלִּיג בְּעִנְיַן מִי שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן דְּפָרָשָׁה רִאשׁוֹנָה מ"ב תֵּבוֹת כו' עַיֵּן שָׁם. 'וְאֶת צִיצִיּת תִּכְמֹה':

### בַּאוּר הַלָּכָה

* וְכֵן הַלָּכָה. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ וְכֵן מִבֵּאוּר הַגְּרָ"א וכו'. עַיֵּן שָׁם בְּסָעִיף ד' בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁדּוֹחֵק אֶת עַצְמוֹ לְהַצְמִיד הַדִּין דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֵלֵיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר מִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה, וּבְאֶמֶת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּעַצְמוֹ פָּסַק בְּסִימָן ס' דִּצְרִיכוֹת כַּוָּנָה, יוֹתֵר טוֹב הָיָה לֵיהּ לְתָרֵץ מִשּׁוּם דִּסְפֵרָה דְּרַבָּנָן כְּמוֹ שֶׁמְּתָרֵץ הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יב), אֶלָּא וַדַּאי דִּסְכִירָא לֵיהּ שֶׁאֵין לְחַלֵּק כָּזֶה. וּלְעִנְיַן אִם צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ כְּשֶׁעָשָׂה פַּעַם רִאשׁוֹן אֲפִלּוּ מִצְוָה דְּאוֹרַיְתָא שֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה, כָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמֻּגָּן אַבְרָהָם דְּאֵין לַחֲזוֹר וּלְבָרֵךְ, וּמְצָאתִי שֶׁכֵּן כָּתַב גַּם כֵּן הַשַּׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה בְּסִימָן תפ"ט (הגב"י סק"א), עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּפֵרוּשׁ מְגַדִּים בְּפָתִיחָה (להל' ברכות השחר) דְּמִסְתָּפֵקָא לֵיהּ אִם הָא דְּפוֹטֵר הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְהַלָּכָה דִּצְרִיכוֹת כַּוָּנָה הוּא מִשּׁוּם דְּסִפֵּיקָא דְּאוֹרַיְתָא לְחוּמְרָא, וְנִסְקָא מִינָּהּ לְעִנְיַן דִּבְקָנֶן, וּבְחִבּוּרוֹ בְּסִימָן תקפ"ט (מש"ז סק"ג) וּבְסִימָן תפ"ט (מש"ז סק"ו, ע"י"ש) כָּתַב נִסְקָא מִינָּהּ גַּם כֵּן לְעִנְיַן בְּרָכָה [הוּא סוֹתֵר לְמַה שֶׁכָּתַב בְּפָתִיחָה, עַיֵּן שָׁם]. וְלֹא רָאשׁוֹן הוּא בָּזֶה, כִּי גַּם הָעוֹלַת שַׁבָּת (סי' רטז סק"ד) כָּתַב דְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הוּא מַחְמֶרֶת סָפֵק כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּשִׁלְטֵי רַבָּה בְּסִימָן ר"ל ג' (סק"ה), וְלָכֵן הַקְּשָׁה לוֹ בְּכַפָּה מְקוֹמוֹת, עַיֵּן שָׁם בְּאֵלִיָּה רַבָּה. וּמִשְּׁמַע מִדִּבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן תפ"ט (מש"ז) בְּסָעִיף קָטָן (ח) [ז] שֶׁרוֹצֶה לְצַדֵּד גַּם דַּעַת הַמֻּגָּן אַבְרָהָם לְזֶה שֶׁלָּכֵן סָכְרִיא לֵיהּ לְהַמֻּגָּן אַבְרָהָם דְּלֹא יַחֲזוֹר וִיבָרֵךְ מִשּׁוּם סָפֵק, אֲבָל כִּד נְעַיֵּן הֵיטֵב בְּמֻגָּן אַבְרָהָם אֵין שׁוּם רְאָיָה לָזֶה, שֶׁמִּנְּתוֹ לְעִנְיַן בְּרָכָה צָרִיךְ לַחוּשׁ לְדַעַת הַנִּי רַבָּנְוִיתָא שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עוֹד. גַּם בְּאֵלִיָּה רַבָּה בְּסִימָן ר"י"ג דְּחָה לְדִבְרֵי הָעוֹלַת שַׁבָּת וּכְסִירָא לֵיהּ דְּלֹא מִסְתָּפֵקָא לֵיהּ לְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כְּלָל. גַּם בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א בְּסִימָן זֶה סָעִיף ד' בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל וְכֵן הֲלָכָה מוּכָח בְּהָדְיָא דְּסִכְירָא לֵיהּ בְּהָאֲלִיָּה רַבָּה: וְדַע דְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה הֵיכָא שֶׁמּוּכָח וְכוּ' כְּגוֹן בִּקְרִיאַת שְׁמַע עַל יְדֵי סֵדֶר תְּפִלָּה, וּבְשֹׁאַר מִצְוֹת עַל יְדֵי הַתּוֹרוֹת, אוֹ עַל יְדֵי הַהֶכְנָה לְהַמִּצְוָה כְּגוֹן מַה שֶׁאָמְרוּ בִּירוּשַׁלְמִי פְּסָחִים פֶּרֶק ״ הֲלָכָה ג' גַּבֵּי מַצָּה דִּיכִין שְׁכִּין שֶׁלֹּא כִּוֵּן מִבְּיָכוֹל שֶׁהַסַּב חֲזָקָה דְּכַוֵּן, וּבִירוּשַׁלְמִי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (פ"ג ה"ז) גַּבֵּי הָיָה עוֹבֵר אֲחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת וְשָׁמַע קוֹל שׁוֹפָר אוֹ קוֹל מְגִלָּה וְכוּ' הָדָא דְּתֵימָא בְּשֶׁעוֹבֵר, אֲבָל בְּעָמַד חֲזָקָה כֵּן, וּפֵרוּשׁ דְּדַוְקָא אִם עוֹמֵד אֲחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁתֹּמְהָא לְאוֹ לְמִצְוָה קָאֵי, אֲבָל בְּעוֹמֵד בְּתוֹךְ בֵּית הַכְּנֶסֶת וְשׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר מִשֶּׁתֹּמְהָא עוֹמֵד לְשֵׁם כַּוָּנָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב בְּסִימָן זֶה (סק"ג), וְכָל כַּהֲאי גַּוְנָא נוֹקֵט לְמִצְוָה עוֹד. וְדַע עוֹד דְּאַף לְפִי דִּבְרֵי הַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל סח ס"ט), בִּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל לַיְל שַׁבָּת לְפִי מִנְהָגֵנוּ שֶׁאָנוּ קוֹרִין אוֹתָהּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בִּבְרכוֹתֶיהָ קֹדֶם זְמַנָּהּ וְסוֹמְכִין עַל מַה שֶּׁיִּקְרָא אוֹתָהּ עוֹד הַפַּעַם בִּזְמַנָּהּ, אִז אַף אִם אַרַע שֶׁקָּרָא אוֹתָהּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בִּזְמַנָּהּ אַף שֶׁלֹּא כִּוֵּן לָצֵאת, נִרְאֶה דְּצָרִיךְ לַחֲזוֹר וְלִקְרוֹתָהּ מִדִּינָא, דְּהָכָא לֹא מוּכָח מִדְּקָרָאָהּ בְּסֵדֶר הַתְּפִלָּה שֶׁכְּדֵי לָצֵאת קְרָאָהּ, דַּהֲרֵי קוֹרֵאת תָּמִיד בְּסֵדֶר הַתְּפִלָּה אַף שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ כְּדֵי לְסַמֵּךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה:

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (ע) כְּסָף מִשְׁנֶה (פ"ב ה"א): (י) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ד): א (פ) הַגְּרָ"א: (כ) בָּ"ח (ס"א):

---

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** וכן כתב בשו"ע הרב (ס"ה). וביאר הטעם, מפני שעיקר קריאת שמע אינה אלא פסוק ראשון בלבד שהוא מן התורה והשאר שתיקנו חכמים לא הצריכו כוונה אלא לכתחילה אבל אם קרא השאר בלא כוונה א"צ לחזור ולקרות בין שקרא בלא כוונה לצאת בין שלא בכוונת הענין. ואף להאומרים שאף מצות של דברי סופרים צריכים כוונה לצאת מכל מקום בקריאת שמע כיון שאינה מצות עשיה אלא קבלת מלכות שמים ועול מצות שהוא דבר התלוי בכוונת הענין לפיכך כיון שלא הצריכו לחזור ולקרות מפני חסרון כוונת הענין לא הצריכו גם כן לחזור מפני חסרון כוונה לצאת, כי מה בצע שיחזור לדבר בלי לב ודי במה שהצריכוהו לקרות בכל יום שעל ידי כן יבא גם כן לקבלה בלב ברוב הפעמים שהרי לכתחלה הצריכו כוונה אלא שאם אירע מקרה שלא נתכוין לא הטריחו לחזור. אבל להאומרים שמואהבת ואילך הוא ג"כ מן התורה צריך כוונה לצאת

המשך בסוף הספר

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah